

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Gotika

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	vy_32_INOVACE_dej1_dva10
Označení materiálu	dva10_gotika
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	Mgr. Adéla Vaníková
Anotace	Výuková prezentace, zaměřená na gotické katedrály, jejich charakteristiku a symboliku. Doplněná o obrazový materiál
Předmět	Dějepis
Tematická oblast	Středověk
Téma	Gotika
Očekávané výstupy	Studenti se seznámí s nejrozšířenějšími typy gotických církevních staveb – katedrálami a pomocí obrazového materiálu lépe danou látku pochopí
Klíčová slova	Katedrály, gotika, mystika
Druh učebního materiálu	prezentace (výkladová)
Ročník	2.
Cílová skupina	vyšší stupeň osmiletého gymnázia, čtyřleté gymnázium
Ověřeno	27.11.2012, 2.B
Zdroje uvedeny na konci dokumentu.	

Gotické katedrály

Obr. 1 Notre Dame v Paříži

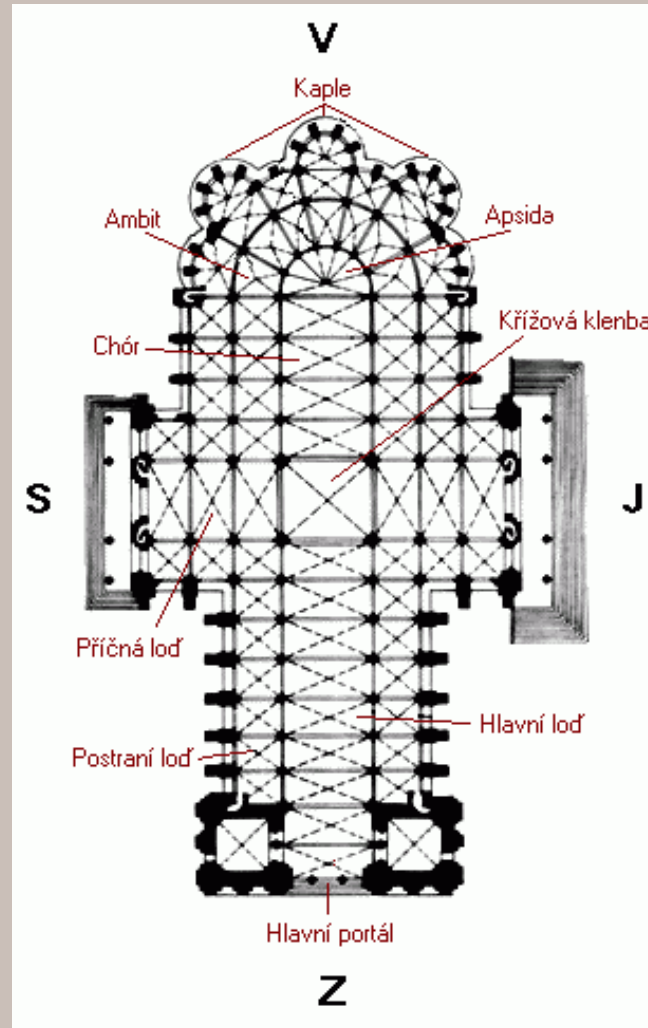
Obr. 2 Katedrála sv. Petra v Kolíně/Rýnem

Gotika – stručná charakteristika

- Gotika – umělecký sloh, který navázal na sloh románský
- Církev sílí – chce pomocí staveb ukázat svou moc
- Oproti románskému slohu – odlehčení zdí pomocí opěrných systémů
- Vertikálnost – symbolika směřování k Bohu
- „gotika“ – umění Gótů; pejorativní označení použité Vasarim v době renesance

Katedrála

Obr. 3 Půdorys katedrály

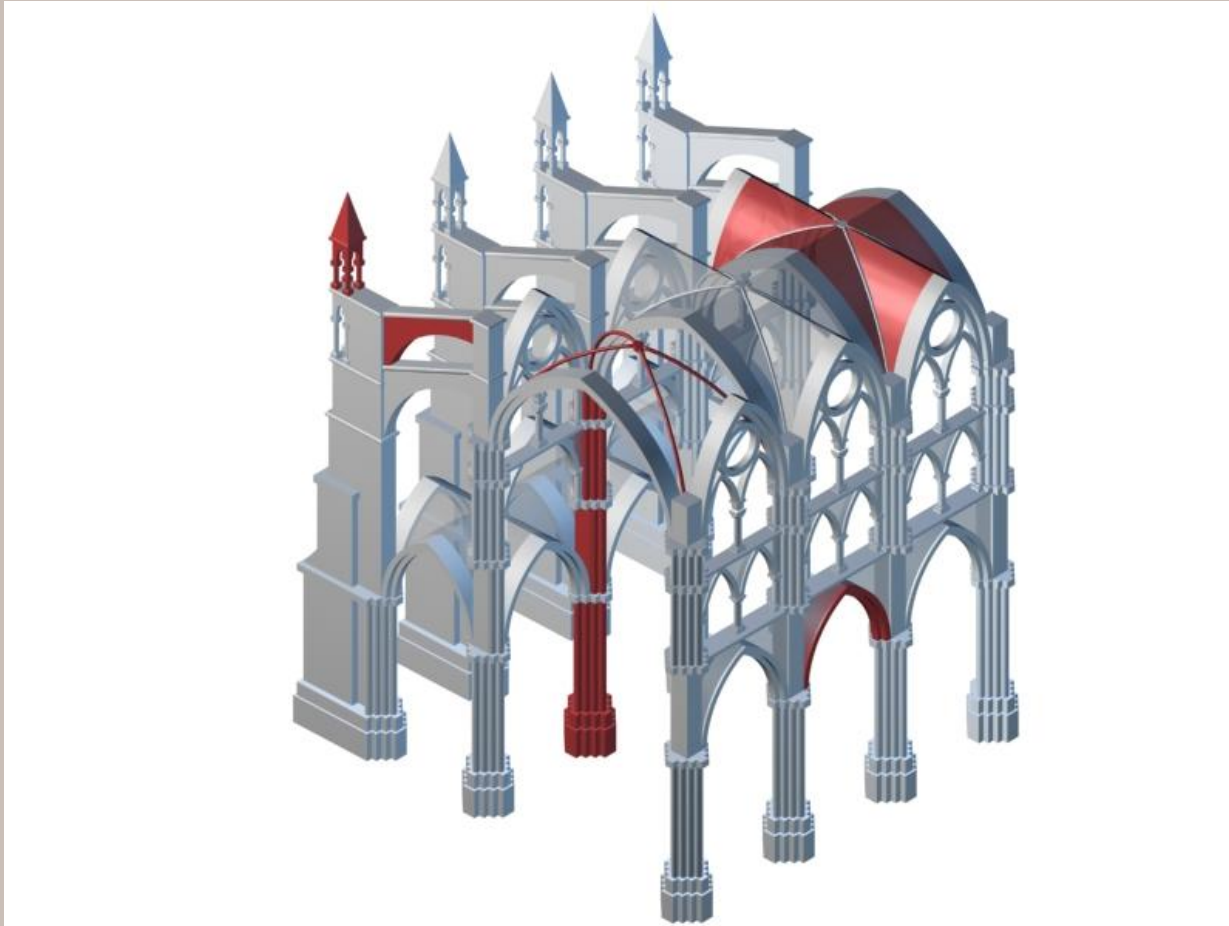
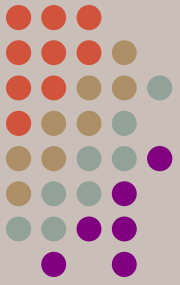

- Monumentální stavba – křesťanská symbolika v půdorysu kříže a výrazné vertikále (vztyčený prst směřující k Bohu)
- Skládá se z:
- 3 a více lodí (jedna hlavní a několik příčných),
- jedné či více kaplí – nachází se věncovitě kolem hl. oltáře v apsidě
- Triforia – ochoz umístěný v síle zdi

- Vnitřního a vnějšího opěrného systému – který umožňuje, aby byla stavba vytažena do velké výšky

Opěrný systém

Obr. 4 Vnější a vnitřní opěrný systém

Mystika katedrál

- Gotický chrám symbolizuje nebeský Jeruzalém, jehož mystický význam zdůrazňuje půdorys ve tvaru kříže[...] S apsidou získává kříž formu egyptského kříže zvaného Ankh. Ankh je znamením nesmrtelnosti. Ani výběr místa pro stavbu nebyl náhodný. Většina evropských katedrál i kostelů stojí na posvátných stanovištích známých už od předkřesťanských dob. Na takových místech se energie Matky Země spojuje s energií nebes a proto jsou ideální pro stavbu svatyně vyhrazených setkáním člověka s Bohem.
- Církevní stavby bývají obvykle orientovány podle západovýchodní osy, což má samozřejmě svůj hluboký smysl. Slavná katedrála v Chartres svou přídí nesměřuje přímo k východu, ale k bodu v prostoru, kde při letním slunovratu vychází Slunce. Místo dopadu slunečního paprsku 21. června o letním slunovratu je jasně vyznačeno bílou dlaždicí s kovovým kroužkem. V pravé poledne prosvítne paprsek slunce oknem svatého Apolináře a dopadne na kámen, jehož odlišnost od okolí je na první pohled patrná.

- [...]
- Chrliče na stěnách katedrály Notre-Dame v Paříži V jistém smyslu je katedrála archou spásy, posledním útočištěm věřících, kam se mohou uchýlit před koncem světa. [...] Podobný efekt mají také ornamentální tvary vytesané v kameni. Jejich účel spočívá v potřebě démony zmást, vyvést je z míry a oslabit je. Nápisy na vnějších stěnách lze číst stejně zepředu i zezadu. Je to dokonalá past. Démoni jsou nuceni číst nápis zepředu i zezadu, zaklínací formule zní stále stejně, proto musí číst nápis stále znovu, až se chytí se do magické smyčky, která je vyčerpá a donutí vzdát se svého úmyslu proniknout do chrámu.⁵

Notre Dame v Paříži

Obr. 6

Notre Dame v Chartres

Obr. 7

Katedrála Sv. Víta, Václava a Vojtěcha v Praze

Obr. 8

Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře

Zdroje

- [Obr.1] SANCHEZN. *Wikipedia* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný pod licencií Creative Commons na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:NotreDameDeParis.jpg>
- [Obr.2] volné dílo, dostupné na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cologne_Cathedral.jpg
- [Obr.3] NEZNÁMÝ. *gnosis9* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný pod licencií Creative Commons na WWW: <http://gnosis9.net/view.php?cisloclanku=2005120011>
- [Obr.4] volné dílo, dostupné na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gotic3d2.jpg#mediaviewer/Soubor:Gotic3d2.jpg>
- [5] NEZNÁMÝ. *gnosis9* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný na WWW:
<http://gnosis9.net/view.php?cisloclanku=2005120011>
- [Obr. 6] volné dílo, dostupné na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paris.notre.dame.750pix.jpg#mediaviewer/Soubor:Paris.notre.dame.750pix.jpg>
- [Obr.7] MAKSIM. *Wikipedia* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný pod licencií Creative Commons na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Labyrinth_at_Chartres_Cathedral.JPG

- [Obr. 8] HELLINTERFACE. *Wikimedia* [online]. [cit. 13.12.2012]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File%3ASt_Vitus.jpg
- [Obr.9] STRZELECKI. *Wikipedia* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Kostel_svat%C3%A9_Barbory_%28Kutn%C3%A1_Hora%29#mediaviewer/Soubor:KUTNA_HORA_%28js%29_11.jpg

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Gotika

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOVACE_dej1_dva10
Označení materiálu	dva10_gotika
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	Mgr. Adéla Vaníková
Anotace	Příloha k výukové prezentaci věnované gotickým katedrálám
Předmět	Dějepis
Tematická oblast	Středověk
Téma	Gotika
Očekávané výstupy	Studenti se seznámí s mystikou gotických katedrál
Klíčová slova	gotika, katedrála, mystika
Druh učebního materiálu	pracovní list
Ročník	2.
Cílová skupina	vyšší stupeň osmiletého gymnázia, čtyřleté gymnázium
Ověřeno	27.11.202, 2. B
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn

Pouze doplňující text k powerpointové prezentaci.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mystika katedrál

Gotický chrám symbolizuje nebeský Jeruzalém, jehož mystický význam zdůrazňuje půdorys ve tvaru kříže[...] S apsidou získává kříž formu egyptského kříže zvaného Ankh. Ankh je znamením nesmrtelnosti. Ani výběr místa pro stavbu nebyl náhodný. Většina evropských katedrál i kostelů stojí na posvátných stanovištích známých už od předkřesťanských dob. Na takových místech se energie Matky Země spojuje s energií nebes a proto jsou ideální pro stavbu svatých vyhrazených setkáním člověka s Bohem.

Církevní stavby bývají obvykle orientovány podle západovýchodní osy, což má samozřejmě svůj hluboký smysl. Slavná katedrála v Chartres svou přídí nesměřuje přímo k východu, ale k bodu v prostoru, kde při letním slunovratu vychází Slunce. Místo dopadu slunečního paprsku 21. června o letním slunovratu je jasně vyznačeno bílou dlaždicí s kovovým kroužkem. V pravé poledne prosvitne paprsek slunce oknem svatého Apolináře a dopadne na kámen, jehož odlišnost od okolí je na první pohled patrná.

[...]

Chrliče na stěnách katedrály Notre-Dame v Paříži V jistém smyslu je katedrála archou spásy, posledním útočištěm věřících, kam se mohou uchýlit před koncem světa. [...] Podobný efekt mají také ornamentální tvary vytesané v kameni. Jejich účel spočívá v potřebě demony zmást, vyvést je z míry a oslabit je. Nápisy na vnějších stěnách lze číst stejně zepředu i zezadu. Je to dokonalá past. Démoni jsou nuceni číst nápis zepředu i zezadu, zaklínací formule zní stále stejně, proto musí číst nápis stále znovu, až se chytí se do magické smyčky, která je vyčerpá a donutí vzdát se svého úmyslu proniknout do chrámu.

Zdroj:

NEZNÁMÝ. *gnosis9* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný na WWW:
<http://gnosis9.net/view.php?cisloclanku=2005120011>